

黎平县:侗歌出海 稻浪迎客

Liic Pienc Xeenp:Kgal Gaeml Ugs Heit Langh Kgoux Sibs Gkegt

□ 石舍开

“你看这谷穗，金黄金黄的!”近日，黔东南苗族侗族自治州黎平县肇兴侗寨的稻田里，来自湖南长沙的游客胡景带着女儿体验割稻后笑着叹道。当天,“侗寨稻浪起·笙歌庆丰年”庆丰收活动在肇兴侗寨开场。

稻田间,不少游客正在体验农事。收割现场,大家挥镰割稻、抱穗打谷;蒙眼抓鸭现场,有的一把扑空抓泥,有的刚抱住鸭翅又滑脱,围观人群哄笑一片;浑水摸鱼现场,十几双脚在泥里趟,稻花鱼滑溜溜地窜,泥点溅了一身,笑声没断过……

主街区,巡游队伍踏歌而来。香禾糯方队的侗家阿妹阿婆挑着稻穗,银饰随步伐轻摇,叮叮当当响成一片;农耕农具方队的老汉扛着犁耙穿巷而过,糯米饭香从盖缝漏出来,挑担人吆喝着,慢悠悠走在青石板上。

“银饰声、脚步声、鼓楼上的芦笙调混在一起,耳朵先饱了口福。”路旁,举着手机拍摄的广东游客梁诗茵感慨。同伴接过去,“侗寨的丰收,是听得见、闻得到的。”

话音未落,巡游队伍的银饰声叮叮当当渐行渐远。一旁,信团鼓楼市集烟火热气腾腾,黎平香禾糯蒸得油亮,稻田鱼在炭火上滋滋冒油,腌鱼腌肉的咸香混着油茶的苦凉气……在巷子里拐着弯飘。

暮色中,稻田音乐会开启,歌手雨宗林站稻田中央唱起来,晚风把歌声送出去,和远处鼓楼的侗族大歌调子碰在一起。台下有人跟着哼,有人仰躺草垛上听。

“今年收成稳,乡亲们笑就是最好的答卷。”肇兴侗寨景区相关工作人员介绍,立足游客体验需求,活动推出农事实践、民俗竞技、稻田美食等沉浸式互动项目,让游客深度参与、切身感受侗寨丰收魅力。

金秋,黎平县以节庆为引子,把非遗当内容,让游客从“看一看”变成“住一晚、玩一天、带一包”。

10月15日,贵州“村歌”团刚在越南胡志明市的高尔夫巡回赛上唱响,民族盛装、高山流水敬酒礼,越南观众听不懂,但掌声却响了很久,路过的外国游客也举着相机追着拍。

10月16日,侗族大歌登临河北省秦皇岛市的山海关万里长城,以山海相望、古今共鸣的文化对话,奏响黔东南民族文旅走出大山、走向全国的崭新乐章。

10月17日,黄岗侗寨迎来香禾糯丰收季,当天村头寨尼的不晾架上,香禾糯禾把一片金黄,游客穿行其间,看不晾晒秋,听侗歌从鼓楼下飘来,联合国旅游组织“最佳旅游乡村”的牌子挂在寨子里,晒

的却不只是丰收,还有一座侗寨被世界看见之后的从容。

“从田埂唱到长城,再唱到国外,就想试试侗乡的声音能传多远。”肇兴文旅集团有限公司副总经理钟声丽说。这两步,是黎平县跳出景区固有传播场景、进入核心客源市场的尝试,也是把“线上流量”转化为“落地留量”的实在动作。

数据显示,2025年黎平全县接待游客778.16万人次,旅游总花费79.94亿元。2026年国庆假期,全县接待游客26.94万人次,其中肇兴侗寨景区15.14万人次,七天实现旅游总花费1.67亿元。这背后,是稻田摸鱼的笑声、鼓楼市集的烟火、长城侗歌的回响,更是秋收过后乡村振兴的底气与侗族文化走向远方的足音。

“Nyac nuv mieenge kgoux naih, mant yeemv mant yeemv jah!” Mieengc maenl naih,Qeenc Dongh Nanc Nyenc Miul Nyenc Gaeml Zil Zil Zouh Liic Pienc Xeenp senl Saop kgaox yav kgoux jah,gkegt heengk Huc Jenx dah Huc Nanc Cange Sah guags laxg beix map naih xik kgads bangl kgoux gkenp mangv gol mangv bus.Maenl naih,“Senl gaeml langh kgoux qit·Kgal lenc hogc nyinc hongp” hogc hongp xup hoc dongl nyaoh senl Saop qit dens.

Kgaox yav kgoux,lis kgoil gkegt heengk nyaoh naih xik weex kgongl jenc yav.Wangp xup kgads jah,kgoil jenl waik liimc kgads kgoux, kubt miangc todt nadl;wangp dugs dal sabp bedl jah, nyenc canh jah biix saip jah dugs dal semh bedl,meecc menv il nyaeml yah mih liabs magx,meecc menv gods kubt lis bav bedl yuh liaenl todt,douv nyenc lionc naengc naih gol haemx haemx; Wangp naemx gkaemp guac miix jah,10 dah gouv dinl nyaoh kgaox magx yaemh,miix wap kgoux liaenl xaenc xaenc sonl laengh,nyenc douh magx bids il xenp,soh gol kgeis dov jah.....

Wangp kgail laox,kguil jenl gonh heengk jaemh kgal dah map.Lagx miegs sax deel nyenc gaeml kgaox bogx jenl kgoux dios dangl naih dabs kgoux geeus, maenv nyaenc suic jangs dinl seik yinh, gingl gingl liingl liingh kgungt gkenp il biads;Kgax laox nyaoh bogx jenl jih duh jenc yav naih unl keip bac xomp li- ungh dah map,soh dangh kgoux dios dah kgeec miac louh ugs map,menv ny- enc dabs kuak hads beel,kgaenl nyamk nyamk qamt nyaoh wul bangh bial sup

jah.

“Soh maenv nyaenc,soh jangs dinl、soh lenc dees louc nyaml nyaoh il wangp,kap lis tiingp diaengv lail kgunv lieeux.” Geel kuenp,gkegt heengk Guangx Dongh Liangc Sih Yenb diiml pangp soux jih jiuw yangk naih gkeip nas baov.Mungx banx sibs lix kgangs,“hongp xup kgaox senl gaeml,jingv kap tiingk lis,naengl nemx lis.”

Soh lix mix dogl,soh maenv nyaenc kgoil jenl gonh heengk naih gingl gingl liingl liingl dangv bail dangv liai.Geel jah.biingc gix louc Senk guaenc buil piungp saos paok paok,Liic Pienc kgoux dios dangl meip xogc guangl yuc,miix yav kgoux nyaoh wul buil tank jih jih beecuv yuc,soh dangl bal wedl nanx wedl sabx soh kgaemc yiml xeec yuc.....nyaoh kgaox liungh gons jongv pup.

Labp menl naih, dange kgal yav kgoux qit weex,nyenc kgal Wiix Zongh Lienc yunl dav yav dos soh,lenc nyae- mv deic soh kgal sunx ugs bail,nyimp soh kgal laox nyenc gaeml kgah dees louc liai jav kgabs nyaoh il jiul.Dees ta- ic lis nyenc jaemh yangl dos,lis nyenc ngangs nunc wul beengc bangl jah ti- ingk.

“Nyinc naih xup wac lail,dah nas gol wagx jenl naengc lis ugs.”Lis menv nyenc kgongl senl Saop jenx qih kgangs, yenl yuih gkegt heengk sail longe yuv xik,daengv ugs kgongl xik weex jenc、dinl miac dagx xeip、menv ams yav kgoux kgoil xangp muc daengl neip yemv xenp naih,saip gkegt heengp yaeml weex,bens xenp tiingk legc sods hongp xup senl gaeml.

Buh tup jeml,Liic Pienc Xeenp aol

dange sigs weex menv yenx,deic feih

yic weex nanx lags,douv gkegt heengp

dah “nuv il dal” biinv gkenp “nyaoh il

nyaemv,bians il maenl,deic il dugs”.

10 nguedx maenl 15,Guil Jul “Kgal Senl”tonc gods nyaoh Wieec Nanc Huc Zil Mienc Sil Gaoth Eex Fuh xenc feic saip jah dos kgungt,kgux xenp gaeml miuul,liix xebt kuaot jenc pangp kuip naemx,wagx xangh Wieec Nanc tiingk kgeis sings,soh pegt miac buh diaengl ags xik,gkegt heengp nugs guagl dah kuenp naih buh diiml xangp jih jaemh juuv.

10 nguedx maenl 16,kgal laox ny-

enc gaeml gkeip kuantg senl xaih Fac Beec,qak Hoc Beec Qenc Fangc Daox Sanh Haix Guanh Weenh Liix Xinge Yais,aol wenc fap div sungp jenc heit daengl guingv、kgunv naih siic naih,dos kgungt menv kgal meik Qeenc Dongh Nanc mienc cuc wenc liix qamt ugs jenc mags,qamt dah daengc guagl.

10 nguedx maenl 17,Wangc Kgangl senl gaeml touk buh hongp xup kgoux dios dangl,maenl jah kgah ul gangc li- angv gaos senl dinl xaih,geeus kgoux di- os dangl mant kgeev jeml,gkegt heengp xonp qamt kgaox dav,naengc liangv xak tup、tiingk kgal gaeml dah ul louc pup map,bangh pink Lieenc Hoc Gueec Liix Youc Zux Zic “Senl Yangp Dous Lail Heengp” xaengp nyaoh kgaox xaih,menv xak kgeis yah jingv hongp xup,naengl meec miinh mogc meik il nadl senl gaeml douh menl dih nuv dah naih.

“Dah jaenl yav dos touk Xinge Yais,eengv dos touk nugs guagl,gods yuv xik naengc diiuc soh senl gaeml xonc lis nup liai.” Saop Wenc Liix Jic Tonc Youx Xeenp Gongh Sih ful zongx jenh liix Zongh Senh Liil lebc. Yac jangs naih,jingv Liic Pienc Xeenp xik biitul ugs menv xonc kgaov、laos kgaox sagx weenk dens liogl gkegt,buh jingv deic “ul wangx liouc liangl” gonh gkenp “liuuc yeek dogl dih”jenl lail.

Lis suk lebc wagx,nyinc 2025 Liic Pienc daengc xeenp sibs gkegt heengk 778.16 weenh nyenc xonh,sinc heengk xeit 79.84 saens kuaik.Nyinc 2026 pungt jax Gueec Qenp,daengc xeenp sibs gkegt heengk 26.94 weenh nyenc xonh,kgaox naih bail Saop jenx qih 15.14 weenh nyenc xonh,7 maenl kgebl xup lis sinc heengk 1.67 saens kuaik; Kgal lenc naih,jingv soh gol yav kgoux guac miix、guaenc buil biingc gix dees louc、soh yungt kgal gaeml Xinge Yais, eengv jingv soh dingv yangp senl yaengt xeev dah buh tup xup nyimp kgungt dinl wenc fap senl gaeml qamt dah wangp liai.

(来源:天眼新闻 翻译:姚仕威 译审:潘永荣)

双语新闻

汉文·侗文对照

Naf juat ghuax vongl muab junb zhangd lek lol nghaol dangl leuf, zhit muax nenb deb nil, lal zhit muax ne- nb mol ib shangb……junb zhangd khaod muas lab blongs,suk ib dol about deul lek baok,yangf nzil nchait nenb hend.

“Nongs dout zhit dout? Dob jend wef! Muax junb xub chuf zhangd hot nil gad shait ndoux duax.”

Muax ib dol nenb mit shuab haik das: “Nil douf yaos junb xub chuf zhangd……”

“Lab zhit……”

Junb zhangd dout ib drangs,nil sheud nyaob houd dlouk nbot hend lex, gas nbot bangx yangt lol ndouk nil lek bleul plot,nil lek khaod muas doub yaos guat muas.Nil shid ros nghol leuf ib bangt,mangf mangf zhangt hlaot caik del sik,ndros dol tab Yunx Zhongb Shanb nyaob uat ib ged lek junb xub chuf zhangd,jenf dangl ib lob zhuangb nyanx lek junb lil.

Juat genf lox del,nbot genf hlob del.Hend shait,naf nbot nbos dangl junb xub chuf zhangd lek jed ,nil zat uat ib lob jit ongt lek fengb beb.

Junb zhangd lab zhit lol lal zhit haik,dis jed ngangs mol nbot bangx yangt langs houd id.Nil nongs dout hend ndout mol ged lek shuab,dex sh- uab nad suk dout haik khat dex nenb das:yaos shenf lif zhit yaos uat nad lek dob draos,hax zeux yaos lenx dus mid?

【汉文·苗文(西部方言)对照 文:李本深 翻译:杨敏 译审:罗兴贵】

布依族习俗

汉文·布依文对照

做米花 Wanc Hauxsil

米花是布依族春节祭祖的必备品,也是嫁娶、祝寿等场合常做的食品和常见的待客小吃。它以糯米为原料,制作工序复杂。

先把上等糯米放温水中浸泡至发胀,然后蒸至七八成熟,倒在大簸箕里放置阴凉处晾晒,最后放进石碓里春扁待炒;将石沙和少许桐油倒进大铁锅中加热,再倒入糯米用锅铲不断翻炒,让糯米受热均匀膨胀成米泡;然后将熬好的红糖浆倒进米泡里搅拌后,用手捏成圆球状,或倒在压模中压紧,待冷却后切成方块。有的在制作时还将部分糯米粒染成红色作为点缀,并加入芝麻、花生碎。

香甜酥脆的米花,是布依族人舌尖上的年味,更承载着“团团圆圆、甜蜜美满”的美好祈愿。如今,这传承千年的味道,在幸福的年景里愈发香甜。

Hauxsil deengl wenz Buxqyaix genlxiangl baaiz bausyah banzlix ndeoul, yieh deengl gaaisgenl xez baans lauc hos ngonznail riangzxexzlaangs daais buxhees ganx gueh ndeoul. Aul hauxxud mal gueh, xez gueh nyadt noih.

Aul hauxxud xos ramxrauc mas haec deel geh goons, ies nange haecdeel hax xug, xih daauc xos ndongx dez bail geaz langx laangh, ies xosndael doih ndiangs haec deel beemc; aul rinltrees riangx eedt yuzjaus daaucxos xaausfaz laaux haec deel ndaadt ies, xih daauc hauxxud dungxreux, aul fahsieh gvaauz miz dangx, haec hauxxud gehdanz banz hauxguz; iesaul diangzraic ngauaz ies deel daauc xos hauxguz gvaauz ndiliriz, fengzwanc banz ndagt baux, laez daauc xos jas neebt ndadt, xac joodt ies xaabbanz jeebt. Samsboz hax lange nyumx eedtnis hauxxud ndeoul banz gaisnndingl, dungxreex haec hauxsil xauh, hax lange xos legraz, menh duehnaamh.

Hauxsil mbol byois waanl hooml, deengl soilxiangl by- aailinx wenzBuxqyaix, dez lix”duanzduanz yuanzyuanz, jeedt- lanz hozxel”yianghmeangxexuehjees nix. Baiznix, yianghwaanl daamlunc xianl bil nix, qyus bilndil meeuzyrengs hooml dol waanl dol.

(来源《布依族农事用语》 翻译:黄初益 译审:王正直)

跨越自己 Yabs Dah Xenp Bens

我们可以欺瞒别人
却无法欺瞒自己
当我们走向枝繁叶茂的五月
青春就不再是一个谜
向上的路
总是坎坷又崎岖
要永远保持最初的浪漫
真是不容易
有人悲哀
有人欣喜
当我们跨越了一座高山
也就跨越了一个真实的自己

Daol kox yix dingv eep
Danl eis lis banl fac dingv jus
Gas daol qamt laos bav nal meix henk ngox nguedx jah wap xic xuh eis jangs il naenl gus
Kuenp qak wul jah
bens miedl miangv yuh sagl
Meenh yuv lis jiuc sais xeengp il aov
nyaenge eis yil lis
Meec nyenc went sais
meec nyenc kuamp sais
Gas daol yabt dah il jagc jenc pangp
Daol suh nyaenge yabt dah lax xenp bens

(汉文·侗文对照 文:汪国真 翻译:梁艳轲 译审:潘永荣)

文学欣赏

红军队伍在冰天雪地里艰难地前进。严寒把云中山冻成了一个冰坨。

狂风呼啸,大雪纷飞,似乎要吞掉这支装备很差的队伍。

军长早已把自己的马让给了重伤员。他率领战士们向前挺进,在冰雪中为后续部队打开一条通道。

等待他们的是恶劣的环境和残酷的战斗。可能吃不上饭,可能睡雪窝,可能一天要走一百多里路,可能遭到敌人的突然袭击。这支队伍,能不能经受这样严峻的考验呢? 军长思索着。

忽然,队伍放慢了速度,前面有许多人围在一起,不知在干什么。军长边走边喊:“不要停下来,快速前进!”警卫员跑来告诉他:“前面有人冻死了。”

军长愣了一下,没有说话,快步朝前走去。

一个冻僵了的老战士,依靠着光秃秃的树干坐着,一动不动,好像是一尊雕像。他的身上落满了雪,无法辨认他的面目,右手的食指和中指间还夹着半截儿纸卷的旱烟,火儿早已被雪打灭了。左手微微向前伸着,好像为战友们指明前进的道路,单薄破旧的衣服,紧紧地裹在身上。

军长的脸色立刻变得严峻起来,嘴角边的肌肉在不停地抽动着。忽然,他转过脸,向身边的人吼道:“把军需处长给我叫来,为什么不给他发棉衣?”

呼啸的狂风吞没了军长的话语。没有人回答他,也没有人走开……军长红着眼睛,像一头发怒的豹子,样子十分可怕。

“听见没有? 警卫员! 叫军需处长跑步过来!”

有个人小声地说了一句:“他就是军需处长……”

“什么……”

军长愣住了,他久久地站在雪地里

丰碑 Fengb Beb

面,任雪花扑打着面颊,他的眼睛湿润了。他深深地吸了一口气,缓缓地举起右手,向这位与云中山化为一体的军需处长,敬了一个庄严的军礼。

风更狂了,雪更大了。很快,大雪覆盖了军需处长的身体,他化成一座晶莹的丰碑。

军长什么话也没说,转进了漫天的风雪之中。他听见无数沉重而又坚定的脚步声,这声音似乎在告诉人们:如果胜利不属于这样的队伍,还会属于谁呢?

Hongb junb dob draos nyaob houd dlouk nbot lek luax deb hend nangx lek uat ndex mol.Ndoux naot muab Yunx Zhongb Shanb kob uat ib tox naf dlouk.

Juat chuab ghuax vongl,naf nbot yangt langs, suk dout yuad muas cuat yangf doub zhit rongt lek dex dob draos nghaol nghel mol.

Junb zhan g d nzod nzod douf muab nil lek nenl bob drous ndouk shangb lek dob draos leuf.Nil jaox dout duaf cix uat ndex mol,nyaob houd dlouk nbot wef daof ghangb lek dob draos kheb dout ib zox ged.

Daol dout nil nbaox lek yaos zhit rongt lek ndox tab nangx ndouk lek rangx deul.Dex huaf zhit dout juas na- ox,dex huaf yuad but khaod nbot,dex huaf yuad ib hnob mol ib buat ndout lil ged,dex huaf yuad drous dix renx bel lel duax ndouk.Dex dob draos nad,